

FOAIA DIECEZANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. române a Caransebeșului

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆ APARE DUMINICA ◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane
 „ „ „ pe 1/2 de an 5 cor.
 „ România și străinătate pe an 14 frc.
 „ „ „ „ pe 1/2 an 7 „

Manuscrisurile să adresează la redacțiunea
 „Foaia Diecezană“ iar banii de prenumăra-
 țione și inserțiuni la Administrațiunea Tipo-
 grafică și Librăriei diecezane în Caransebeș
 Telefon Nr. 30.

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiuni oficiale, concurse,
 edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin
 până la 150 de cuvinte 7-50 cor., până la 200
 de cuvinte 10 cor., de aci în sus 12 cor

Nr. 15,470 Pres.

IOAN,

din îndurarea lui Dumnezeu Arhiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și Mitropolit al Românilor grecorientali din Ungaria și Transilvania

Iubitului cler și popor din arhidieceza noastră transilvană, dar și îndurare dela Dumnezeu Tatăl și Domnul nostru Isus Cristos.

Știind eu cu câtă bucurie au așteptat toți creștinii, așa și voi iubiților mei fii sufletești, aceste sfinte sărbători ale nașterii Domnului și Mântuitorului nostru Isus Cristos, și cum v'ați întrunit în sfânta biserică, ca să mulțamiți prea bunului Dumnezeu, și pentrucă v'a învrednicit a ajunge aceste sfinte zile, pe care unii chiar și dintre rudonii, prietini și cunoscuți, nu le-au ajuns: ca părinte sufletesc al vostru vin și eu, cu sufletul meu între voi, nu numai să mă bucur și eu împreună cu voi la aceste zile mari, dar și pentruca să vă adresez și astădată câteva cuvinte de învățătură despre nașterea Domnului.

Pentru a înțelege cât mai bine taina cea mare a nașterii Domnului este delipsă să ne amintim, iubiților, cum preabunul Dumnezeu nu s'a îndestulat, că a făcut lumea aceasta cu toate bunurile și cu toată frumseța ei numai pentru oameni, iar pe oameni de cele mai alese ființe ale sale, să o stăpânească precum însuș zice la Facere: «*Creșteți și vă înmulțiți și stăpâniți pământul*». Este delipsă să ne amintim, iubiților, cum preabunul Dumnezeu nu s'a îndestulat, că a făcut pământul să ne adăpostească și să ne susțină până sântem în această viață, până la reîntoarcerea trupului nostru iarăș în pământ, din care s'a luat, și cum a făcut cerul, și pentrucă și sufletul nostru nemuritor să se reîntoarcă iarăș acolo, la Dumnezeu de unde s'a luat și să viețuească vecinic. Să ne amintim iubiților, cum preabunul Dumnezeu nu s'a îndestulat nici

cu acestea și multe alte asemenea bunătăți făcute pentru binele și fericirea oamenilor, ci când a văzut, că oamenii în urma păcatului s'au înstrăinat de El și prin aceasta și de binele și fericirea lor, dupăce mai nainte a pregătit calea prințoroci, când a sosit plinirea vremii și a trimis în lume chiar și pre unul născut Fiul său, Domnul și Mântuitorul nostru Isus Cristos, pentruca să ne întoarcă iarăș la Dumnezeu, să ne învețe cunoștința adevăratului Dumnezeu, să reînnoiască sfânta legătură a religiei, arătându-ne menirea noastră pe pământ și după moarte, și să ne mântuie de osânda păcatului și a urmărilor lui, deschizându-ne iarăș calea la fericirea cea dintâi.

Iată pentruce s'au bucurat de nașterea Domnului nu numai oamenii pe pământ, ci și îngerii în ceriu, cântând: «*Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace și între oameni bunăvoire*». Iată pentruce a zis îngerul din jurul Vifleemului, unde s'a născut Domnul: «*Iată vestesc vouă bucurie mare, că astăzi s'a născut vouă Mântuitor, carele este Cristos Domnul*». Iată pentruce au alergat și craii dela răsărit cu daruri la închinăciunea Domnului. Iată pentruce ne bucurăm și noi și serbăm cu atâta evlavie și bucurie amintirea nașterii Lui.

Când sfânta maica noastră biserică a orânduit a să sarba în tot anul acest mare praznic al nașterii Domnului, nu a făcut aceasta numai pentru a ne întruni în sfintele noastre biserici și a mulțami preabunului Dumnezeu și pentru aceasta mare și negrăită îndurare spre noi, ci a făcut-o și pentruca să cunoaștem și să înțelegem, că preabunul Dumnezeu a făcut toate acestea numai din nemărginita sa dragoste spre noi, și așa să ne-o însușim, să o păstrăm și să o cultivăm și noi, atât câtră El, cât și câtră de aproapele nostru.

Să cunoaștem, iubiților, că și însuș Domnul nostru Isus Cristos numai din dragoste câtră noi s'a pogorât din ceriu pe pământ, s'a făcut om, a pățimit, s'a răstâgnit, a murit, s'a

îngropat și a înviat din morți pentru noi oamenii și a noastră mântuire. De aceea și sfânta sa religie a întemeiat-o tot numai pe fundamentul dragostei sau iubirei, zicând: «*Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău din tot sufletul tău ca însuși pe tine*».

Să cunoaștem și să înțelegem, iubitorilor, că tot numai dragostea sau iubirea creștinească a însuflețit și pe sfinții apostoli să lase părinți, frați și surori, să lase casele și averile lor, să lase toate și să urmeze Domnului. Dragostea către Dumnezeu și deaproapele i-a însuflețit să nu se sfiască de feluritele greutăți, de prigoniri de tot felul și de primejdiile de viață. Dragostea creștinească făcu și pe numeroșii mucenici să mucenicească pentru Dumnezeu și pentru omenire.

Tot numai din dragoste creștinească s'au ridicat în trecut, cum să ridică și în timpul de acum, număroase biserici și școli, număroase spitale și azile, număroase fonduri și fundațiuni de binefacere și alte asemenea așezăminte religioase și culturale. Și tot aceea dragoste creștinească a îndemnat și în trecut, precum îndeamnă și astăzi, pe mulți fruntași binefăcători ai noștri, a sprijini cu mari jertfe sfințele noastre așezăminte, pentru binele și fericirea noastră. De aceea și sfântul apostol, voind a ne arăta înșămnătatea cea mare a dragostei creștine zice: «*De aș grăi în limbi îngerești, de aș ști toate tainele, de aș avea toată știința și toată credința, încât să mut și munții, de aș împărți toată averea mea, și chiar de mi-aș da trupul meu să-l arză, dacă nu am dragoste, nici un folos nu-mi este*». Din acestea înțelegând și noi darurile cele mari ale dragostei creștinești, să ne silim a ni-o însuși și noi și a o cultiva în măsură tot mai mare.

Ce bine și fericite ar fi oamenii, dacă ar cultiva în măsură tot mai mare dragostea creștinească! Atunci ar domni și între oameni pacea și bunăvoința, cântată de îngeri la nașterea Domnului; atunci nu ar mai fi atâtea pricină, neplăceri, năcazuri, supărări și prigoniri între ei, nu ar fi nici atâtea cheltueli și sarcini. Din contră, cum s'ar ajuta și s'ar sprijini oamenii unii pe alții în năcazurile și în lipsele lor, și cum ar domni atunci și pe pământ împărăția lui Dumnezeu cea din cer, pe care o cerem în rugăciunea noastră cea de toate zilele: «*Tatăl nostru carele ești în cer, să vină împărăția ta precum în cer așa și pe pământ*». Și așa cu cât mai sigur și-ar dobândi oamenii pelângă binele pământesc și fericirea cea vecinică!

Deci ce v'aș putea recomanda mai cu folos la aceasta ocaziune, iubitorilor, decât să îmbrățișați și voi, din tot sufletul, acea dragoste, și să o arătați și prin fapte bune, ajutând și spri-

jinindu-vă unii pe alții în toate trebuințele și năcazurile voastre, și îngăduind unii altora în toate lucrările voastre obștești, căci numai așa ne vom putea arăta și în faptă dragostea noastră cea creștinească, și pentru că numai așa vom putea înainta și noi, cum înaintează și alte popoare, în cele bune și de folos sufletelor și trupurilor noastre.

Dupăce însă unica și cea mai roditoare grădină în care crește, să producă și să cultive dragostea creștină, este sfânta noastră biserică națională, care ne-a mai păstrat și legea, limba și datinile strămoșești, dealungul veacurilor furtunoase, și care pentru păstrarea acestor comori prețioase și pentru luminarea noastră ș-a luat într'ajutor și pe fca sa, școala confesională: nu aflu destule cuvinte prin cari să vă sfătuesc și astădată, iubitorilor, să țineți cu toată tăria la acele așezăminte sfinte și să le îmbrățișați din tot sufletul vostru aducând toate jertfele posibile la susținerea, întărirea și dezvoltarea lor, cum fac aceasta toate popoarele și națiunile, cari doresc viitor tot mai bun și mai fericit. Căci nici o jertfă nu să răsplătește atât de mult ca și cea făcută pentru acele două așezăminte sfinte.

Acestea fiind învățăturile ce am dorit a vi le adresa la aceasta ocaziune, urmați-le cu dragoste și fiască în toate împrejurările. Iar pentru a vă deprinde tot mai mult în ținerea lor, nu între-lăsați a cerceta cât mai regulat sfânta biserică, nu numai pentru a cere dela bunul Dumnezeu cele bune și de folos sufletelor și trupurilor voastre, dar și pentru a vă lumina tot mai mult și din bogatele învățături ale sfinților Evangeliști, Apostoli, Proroci și ale sfinților Părinți, cari se cântă și să cetesc în bisericile noastre, în dulcea noastră limbă, de toți bineînțeleasă.

Deasemenea, nu între-lăsați a da bunăcreștere fiilor voștri din cea mai fragedă vârstă, creștere întemeiată pe sfânta credință în Dumnezeu, izvorul binelui și al fericirii oamenilor. Nu între-lăsați a-i trimite regulat la școală, iar pe ceice ar avea atragere, și la școli mai înalte, la meserii și negoț, și alte asemenea întreprinderi folositoare, cum fac aceasta toate popoarele mai înaintate. Căci bine vedeți, că în timpul de acum, după învățatură și cultură să judecă vrednicia oamenilor, și că numai prin învățatură și cultură, însoțită de credința în Dumnezeu, putem ajunge și noi la binele și fericirea dorită, cum fac aceasta și celelalte popoare mai înaintate.

Rugând și eu ferbinte pe bunul Dumnezeu, să vă trimită ajutorul său cel puternic la toate acestea și să vă învrednicească a petrece și aceste sfinte sărbători, precum și cele apropiatoare ale anului nou și ale Botezului Domnului, în pace,

sănătate și mulțămire, și să le ajungeți mulți ani fericiți: cu binecuvântare arhierească am rămas

Sibiu, la sărbătorile nașterii Domnului din anul 1913

Al vostru tuturor
de tot binele voitor

Ioan Mețianu m. p.,
Arhiepiscop și Mitropolit.

Anul nou.

Din vremuri necunoscute este bunul obicei de a-și dori, la schimbarea anului, toate bunurile pentru o viață fericită. Acest obicei s'a practicat și la începerea anului de acum, adică Miercuri.

După s. liturgie, supt conducerea preadepnului arhimandrit și vicar episcopesc *Filaret Mustă*, asessorii conzistoriali, membrii corpului profesoral dela amândouă institutele și oficianții conzistoriali s-au prezentat la Prea S. Sa Episcopul diecezan *Dr. E. Miron Cristea*, ca să-i aducă felicitările de anul nou. Înalt Preacuvioșia Sa pofteste Prea Sântitului ani mulți în deplină sănătate. *Mulți ani*, pentruca să ducă la îndeplinire nobilele intențiuni de care e însuflețit Prea Sânta Sa pentru înaintarea și bunăstarea bisericii și a neamului. În deplină sănătate, pentruca zelul și devotamentul cu cari luptă Prea Sântia Sa pentru biserică și neam să nu slăbească, ci neîntrerupt să se potenteze; apoi ca și Prea Sântitul să se bucure de roadele muncii sale.

În urmă dorește Înalt Prea Cuvioșia Sa să să îndeplinească rugăciunea din Pastorală de Crăciun a Prea Sântiei Sale. Adecă: Bunul Dumnezeu să pătrundă cu Duhul său inimile conducătorilor țării noastre, ca așa poporul nostru credincios dinastiei și patriei să fie părtaș de fericire. Veacuri dearândul acest popor loial a fost apăsător, neabăgat în samă; acum, în veacul libertăților, să ajungă la lumină, libertate, ca să se poată afirma în toată mărimea însușirilor lui sufletești.

Trăiască Prea Sântitul la mulți ani!

La aceste cuvinte Prea Sântia Sa Episcopul *Dr. E. Miron Cristea* răspunde cam următoarele:

Anul 1913 — cu acest an 13 al lui — ni-a insuflat dela început și nouă oarecare îngrijorare, deși nu nis din șirul celor superstițioși. Cum, cum nu, noi — cei din eparhia Caransebeșului — n'avem motive a-l lauda, pentrucă — deși în afacerile noastre publice am propășit destul de normal — totuș — afară de isprăvirea bisericii dela Vârșet și a mai multor școale conf., afară de câștigarea vechiului proces Nicolaeviciu, de anunțarea frumoșelei fundațiuni Doboșan, de succesele festivității culturale de aci din centru — abia mai putem înregistra vr'un succes mai însemnat. Asemnarea ajutorului dela stat pe sama centrului conform cererilor noastre — încă merită amintire ca un succes în favorul autonomiei noastre bisericesti. Încolo am întâmpinat multe greutăți atât în centru cât și mai ales parohiile — în urma crizei financiare — abia am putut să susținem ceea ce avem.

Un lucru mare totuș ne-a adus și 1913: Evenimentele anului trecut ne-au răscolit și'n sufletul nostru o mulțime de simțeminte, din cari s'a cristalizat **nădejdea de mai bine**. Perderile ce le-am îndurat în deceniile ultime, loviturile ce le-am simțit tot mai des,

ne-au fost făcut pesimiști, încât mulți perduseră până și credința în zile mai senine. În asemenea situațiune **nădejdea de mai bine** este o mare binefacere, care ne oțelește rabdarea și ne întărește mult.

Câte din așteptările nădejdii de mai bine să vor realiza, vom vedea în curând. O constatare însă putem risca acum, că viitorul nu trebuie să ni-l mai temem, scepticismului nu trebuie să-i mai dăm loc în sufletul nostru. Sus inimile, căci — dacă nu mâne — nu peste mult — ce e al nostru trebuie să ni-să deie.

Dară și norocul cel mai mare de ne-ar ajunge — fie acum fie mai târziu — nu ne va fi de nici un folos, dacă nu vom fi noi înșine oameni la loc, nu vom ști exploata situația schimbată pentru înaintarea noastră și prin noi a patriei întregi. Deci recomand tuturor cea mai temeinică muncă. Fiecare să facă mai întâiu ordine deplină în casa sa, în oficiul său, apoi — după putință să-și ofere ajutorul la tot ce poate promova interesele bisericii și credincioșilor ei.

Și pentruca și în anul acesta să putem face un pas înainte, așa dori să ne ajute Dumnezeu a întemeia „**Asociația clerului nostru din eparhie**”, care să contribuie la sporirea cunoștințelor, îmbogățirea experiențelor și astfel să ușureze acestor apostoli împlinirea grelelor lor chemări, dându-le ocazia a dezbăte sub conducerea oarecuși mai nemijlocită a arhipăstorului său mijloacele pentru promovarea intereselor bisericii și ale slujitorilor ei. De dorit și de mare lipsă ar fi apoi și o „**Uniune a femeilor române din Bănat și din eparhie**”, a cărei primă preocupățiune să fie adunarea mijloacelor pentru întemeierea unei atât de necesare școale superioare de fete.

În nădejdea unor succese mai bune în anul nou — mulțumindu-Vă de felicitările aduse — Vă implor și eu dela Dumnezeu mulți ani cu bine și cu sănătate.

Nesfârșite „Să trăiască” acopăr cuvintele măstroase ale Prea Sântiei Sale.

În aceeaș zi și-au adus felicitările Prea Sântiei Sale și oficianții dela comunitatea de avere în frunte cu Magn. Sa Dl *Patriciu Drăgălina*; Reuniunea femeilor române, comitetul parohial și alte reuniuni și onorațiuni.

Dela Prea Sântia Sa membrii Conzistorului, profesorii și mulți onorațiuni s'au prezentat la Înalt Prea Cuv. Sa părintele arhimandrit și vicar episcopesc *Filaret Mustă* dorindu-i an nou în deplină sănătate sufletească și trupească.

Auzi Doamne doririle robilor tăi și fă ca anul ăsta să fie rodnic în cele de folos bisericii și neamului românesc!

Chestiunea manualelor de Religiiune pentru școlile medii

(Urmare)

Clasa VI.

I. Materia principală: Istoria bisericească, dela schizma cea mare până în zilele noastre.

1. *Biserica apusană:*

- a) Biserica romano-catolică.
- b) Bisericile protestante-reformate.

2. *Biserica răsăriteană:*

- a) Bisericile ortodoxe.
- b) Bisericile eterodoxe.

II. Materia abstractă :

Pelângă completarea materiei indicate în clasa precedentă, față de filosofiele necredincioșilor: părți din *Apologetica creștină*. — Din „*Dreptul canonic*“: Raportul între biserică și stat și între biserică ortodoxă și cele eterodoxe. — Organizarea bisericilor autocefale.

III. Materia practică-edificatoare :

1. *Rugăciuni* felurite: Înainte de începerea lucrului; după săvârșirea lucrului; pentru părinți; pentru răposați (89—94).

2. Cântări bisericești :

a) Troparele sărbătorilor de peste an: la Nașterea Născătoarei de Dumnezeu, la Înălțarea sf. Cruci, la Cuvioasa Paraschiva, la Mucenicul Dimitrie, la sții Îngeri, la Întrarea în biserică, la sf. Nicolae, la sții Trei Ierarhi, la Întâmpinarea Domnului, la Bunavestire, la Florii, la sf. Gheorghe, Înălțarea Domnului, la sții apostoli Petru și Pavel, la Adormirea Născătoarei de Dumnezeu.

b) Catavasiile: „Deschide voi gura mea...”

c) Priceasna Nașterii și Botezului Domnului.

3. Cetiri :

a) Parimii. La anul nou: Pilde 8, 22—30. Pilde 3, 19—34. La sărbătorile sfinților: Pilde 10, 6—11. Pilde 10, 31—11, 12.

b) Din apostoli: II Corint. 9, 6—11 (Duminică 18 după Rosalii). Galat. 2, 16—22 (Duminică 21 după Rosalii). Efez. 5, 9—19 (Duminică 26 după Rosalii). Coloseni 3, 12—17 (Duminică 30 după Rosalii).

c) Din scriitorii bisericești: Rugăciunea dela sfințirea apei la Botezul Domnului (compusă de Sofronie, patriarhul Ierusalimului, † 628). Acatistul Născătoarei de Dumnezeu (compus de Serghe, patriarhul Constantinopolului, † 638).

d) Din viețile sfinților: Patronul bisericii. Cuvioasa Paraschiva († 1050). Mucenicul Ioan cel Nou († 1332). Cuviosul Nicodim cel sfințit (1406).

4. Participarea activă la serviciile divine.

Clasa VII.

I. Materia principală : Istoria bisericii române.

1. *Originea și încreștinarea Românilor.*

2. *Românii pe timpul migrațiunii popoarelor.*

3. *Descălecările*.*

4. *Istoria bisericii române din Ungaria (și Transilvania**).*

5. *Istoria bisericii române de dincolo de Carpați.*

II. Materia abstractă :

Partea esențială din această materie o formează organizarea bisericilor române și în special a metropoliei noastre. Statutul organic, părți din regulamentele metropoliei și eparhiilor noastre și din legile politice-bisericești.

III. Materia practică-edificatoare :

1. *Rugăciuni :*

a) Psalmul de sara (103).

b) Psalmul 142.

c) Rugăciunea ceasurilor: „Celace în toată vremea și în tot ceasul...” (din Ceaslov).

d) Rugăciunea sf. Efrem (în postul mare): „Doamne și stăpânul vieții mele...” (din Ceaslov).

e) Rugăciunea vecerniei: „Învrednicește-ne Doamne...”

* Părțile 1—3 sânt oprite de guvernul țării a să propune în școale din patrie, decât numai conformate istoriei oficiale maghiare.

** Nici acest cuvânt nu-l mai putem folosi.

2. Cântări bisericești :

a) Fericirile celor 8 glasuri din Octoic.

b) „De tine se bucură...”

c) Catavasiile: „Ziua învierii...”

d) Irmosul Paștilor „Îngerul a strigat...” etc.

3. Cetiri :

a) Din Apostoli: I Corint. 1, 18—24 (la Înălțarea Crucii). Tit 3, 8—15 (Duminică părinților din Octomvrie). II Timotei 2, 1—10 (la sărbătorile mucenicilor). Evrei 9, 1—7 (la sărbătorile Născătoarei de Dumnezeu). II Timotei 3, 10—14 (Duminică vameșului și fariseului). Evrei 9, 11—14 (Duminică 5 din post). Filipeni 4, 4—9 (la Florii).

b) Din scriitorii bisericești români: Din predicile lui Antim Ivreanul (†1716) și Silvestru Morariu (1895). Din viața lui Șaguna de Nicolae Popea (†1908) și de Dr. Ioan Lupaș. — Unde să simte trebuința din scrieri despre Nazareni, Adventiști, Lipoveni etc. Din viața bărbaților înșămnați ai bisericii noastre: Gojdu, Mocsonyi etc.

3. Participarea activă la serviciile divine.

Clasa VIII.

Materia din religie din clasa a opta medie o formează: Sistemizarea tuturor învățăturilor religioase-morale, abstrase în clasele I—VII, în grupări după felul învățăturilor: dogmatice, morale, liturgice și de drept canonic. Ca model de manual pentru catiheti și studenți poate servi deocamdată „Espinerea doctrinei bisericii creștine ortodoxe...” de W. Guelée (traducerea românească, București, Tipografia Cărilor bisericești, 1901), care manual ar trebui completat cu câteva părți mai înșămnațe din Apologetica creștină.

Materia din Religie stabilită pentru clasele gimnaziale și reale, opt la număr, ușor să poate aplica și la școalele civile, comerciale și pedagogice.

Pânăce mai toți elevii noștri, cari cercetează școalele civile, prefac aceste școale în gimnaziale sau trec la comerciale și pedagogii, *materia de religie de pe clasele I—IV gimnaziale să poate propune și în clasele I—IV civile.* Un deosebit plan de religie pentru școalele civile — cum pretindea un deputat în sinodul eparhial din Caransebeș (1913) — nu e de trebuință deocamdată.

În cele trei clase comerciale să propune materia de religie din cele patru clase gimnaziale superioare reducându-să însă Istoria bisericească dela trei la doi ani.

În pedagogii — fiind cursurile de patru ani — ar putea să rămână aceeaș materie de religie ca și în clasele gimnaziale superioare. Tatuș e mai conștient, ca în anul I să să propună Istoria biblică întreagă, în anul II și III materia de Religie din clasele V—VII medii, în anul IV materia din clasa VIII.

Am arătat în liniamente generale materia de religie și gruparea ei după clase în școalele medii.

Nu încapă îndoială, că la prelucrarea acestei materii în lecțiuni — *căci aceasta ar trebui făcută mai întâi și-apoi manualele* — și la compunerea manualelor pentru școlari, dăm de multe și mari greutăți.

Fară ca să intru în amănunte las să urmeze câteva principii, ce trebuiesc bine știute în vedere la prelucrarea numitei materii și la compunerea manualelor de religie. Și anume principii referitoare la :

A. Materia principală.

1. Materia aceasta, istorică, să scoată din cărțile canonice ale sfintei Scripturi și din izvoară de istorie bisericească ortodoxă.

2. Materia scoasă să fie astfel aleasă, încât să corespundă scopului, ce-l are religiunea în școalele medii, adică să conțină fapte și întâmplări, cari să facă pe elevi cunoscuți cu biserica noastră, cu învățăturile și cu așezămintele ei, și cari să deștepte și dezvolte sentimente nobile și să întărească voința lor, iar nu fapte și întâmplări, care să-i introducă în istoria poporului iudeu și în istoria amănunțită a întregii biserici creștine. Nu scop curat istoric, ci scop religios-moral și istoric-bisericesc are materia luată din sfânta Scriptură și din istoria bisericească în lecțiunile și manualele de religiune..

3. Materia de învățământ scoasă și aleasă din sfânta Scriptură și din istoria bisericească să fie distribuită în unități metodice, adică în părți, ce fiecare pentru sine reprezintă un întreg bine rotunzit, iar toate la oaltă, stând în cea mai strânsă legătură, să furnizeze firul de aur al întregii economii dumnezeiești.

4. În unitățile metodice ale istoriei biblice să păstreze cât să poate textul sfintei Scripturi, iar în cele ale istoriei bisericești limba bisericii noastre.

B. Materia abstractă.

Materia abstractă o formează învățăturile religioase-morale scoase din materia principală. Cu privire la aceste învățături observăm:

1. Ele trebuie să fie abstrase în mod firesc și cu ușurință;

2. Să consune pe deplin cu învățătura bisericii noastre dreptcredincioase;

3. Textul lor să fie clasic, adică: un fond de valoare generală exprimat sub forma cea mai corectă;

4. și — încât să poată — forma să fie a unor sentințe, proverbe, citațiuni din sfânta Scriptură, din simboale de credință, canoane, rugăciuni, cântări bisericești etc.

C. Materia practică-edifiatoare.

Rugăciunile și cântările bisericești, ce să propun școlărilor, apoi sfânta Scriptură și — peste tot — cărțile liturgice, ce să dau în mâinile lor, au să fie cele întrebuițate în biserica noastră și aprobate de autoritatea în drept. Orice abateri dela acestea nu sânt permise.

(Urmează)

Notițe din tipic

pe timpul dela 1-14 Ianuarie 1914.

6. (+) *Luni*. Botezul Domnului n. Isus Cristos — Dimineața, preotul îmbrăcat în epitrahil și felon, trăgând perdeaua de pe ușile împărătești, începe: Binecuvântat este Dumnezeu nostru, și îndată litia praznicului gl. 4: Celace se îmbracă cu lumina; Mărire, și acum gl. 8: Astăzi făptura să luminează; și ecteniile litiei¹⁾, după cari troparul gl. 1: În Iordan, de 3 ori; rugăciunea binecuvântării pânților, Fie numele Dlui de 3 ori, Bogații au săracit (gl. 7) odată; și îndată zice preotul Mărire sfintei, și urmează cei 6 psalmi ai mâneecatului; apoi să cântă toate ale praznicului, din minei,

¹⁾ La biserica cea mare a patriarhiei, la litie zice preotul ectenia; Miluește-ne pe noi Dzeule, și celelalte (pentru patriarhul, pentru cler, și pentru toți dreptmăritorii creștini). — (Vezi tipicul sf. sinod, pag. 6 notița subînțiată a 2-a).

cu polieleu și evang. (Marcu 1, 9—11). Iar la liturgie, antifoanele praznicului. În loc de „Sfinte Dzeule“: Câți în Cristos v'ați botezat. Prochim. gl. 4: Binecuvântat este celce vine întru numele Dlui. Apost. prazn. (Tit 2, 11—14): Aratatu-s'a darul cel mântuitor... Evang. prazn. (Matei 3, 13—17): În vremea aceea a venit Isus din Galilea la Iordan. Irmosul și cuminecătoarea praznicului. În loc de „Văzut-am lumina“: În Iordan. După fie numele Dlui, troparele gl. 8: Glasul Dlui, și ieșire la râu sau la izvor, unde să sfințește apa²⁾; apoi după stropire, întorcându-se procesiunea la biserica să cântă troparul: În Iordan. Dupăce întră preotii în altar, Binecuvântarea Dlui peste voi, și încheierea (otput): Celce în Iordan.

Sara, la Doamne strig. stihirile Înaintemergătorului, gl. 1: Prealaudate Înaintemergătorule; În sus privind înțelepte Ioane; Mărire și acum, gl. 6: Dzeu Cuvântul s'a arătat. Intrare, Lumină lină. Prochimen gl. 7: Dzeu nostru în cer și pe pământ toate câte a vrut a făcut (de 3 ori). Ecteniile. Stihovna gl. 3: Dacă te-a văzut; Mărire, și acum, gl. 4: Veniți să urmărim fecioarelor. Troparul gl. 2: Pomenirea dreptului cu laude; Mărire și acum, gl. 1: În Iordan. Încheierea (otput): Celce în Iordan...

7. † *Marți*. Sf. Ioan Botezătorul. — La Dzeu e Dnul, trop. În Iordan; Mărire, Pomenirea dreptului; Și acum, În Iordan; 2 sedelne dela 7 Ianuarie (gl. 1: Isus născându-se; gl. 4: În repejunile Iordanului). Psalmul 50 (citat). Catavasii: Fundul adâncului; la cânt. 9. pripeala: Mărește suflete al meu pe cel între proroci marele Înaintemergătorul, și troparele: 1) Din pustie; 2) Darul și legea; 3) Celce a arătat viața; 4) Nu se pricepe toată lumea (Irmosul). Luminătoarea st. (Minunat mai nainte ai gătit) și a praz. (Atătat-s'a Mântuitorul). Laudele prazn. gl. 1: Lumină din lumină; Cum te vom cinsti; (v. la 6 Ianuarie); Mărire gl. 6: Înger din pânțete neroditor (v. la 7 Ianuarie); Și acum gl. 2: Astăzi Cristos (v. 6 Ianuarie). Doxologia mare, troparul sf. — La liturgie, antifoanele praznicului, de eri. Câți în Cristos v'ați botezat. Prochim. gl. 7: Veseli-se-va dreptul de Dl. Apost. sf. (Fapte 19, 1—7): În zilele acelea, când era Apolos în Corint. Evang. st. (Ioan 1, 29—34): În vremea aceea vede Ioan pe Isus. Irmosul și cuminecătoarea praznicului, de eri. În loc de „Văzut-am lumina“: În Iordan. Încheierea (otput): Celce în Iordan...

La vecernie, ale cuvioasei Domnica și ale praznicului, după minei (v. la 8 Ianuarie).

8. *Mercuri*. Cuvioasa maică Domnica († 480). — La mânecat, ale praznicului. La liturgie, fericirile praznicului (cântarea 6 a canonului al doilea dela 6 Ianuarie). La intrare, Veniți... celce te-ai botezat în Iordan... 1) Tropar. prazn., 2) al sfintei, 3) condacul praznicului. Prochimenul glasului stăpânitor (gl. 6: Mântuește Doamne poporul tău). Apost. zilei, din cele ale Botezului (Rom. 6, 18—23), din Dumineca 4 după Rusalii. Evang. (Marcu 1, 9—15) de Luni a 12 d. Rosalii. — vecernie, ale mucenicului Polieoct și ale praznicului, după minei (vezi la 9 Ianuarie).

9. *Joi*. Mucenicul Polievct († 255). — Ca eri. Apost. (Rom. 12, 6—14) din Dumineca 6 d. Rusalii. Evang. (Lc. 3, 19—22) de Luni 18 d. Rusalii.

10. *Vineri*. Păr. Grigorie, episcopul Nisei († 396). Ale sf. și ale prazn. Apost. (Rom. 15, 1—7) din Dumin. 7 d. Rusalii. Evang. (Lc. 20, 1—8) de Mercuri 28 d.

²⁾ La biserica cea mare a patriarhiei, după doxologie cântă stihirile: Glasul Dlui și celelalte, și patriarhul face: sfințirea; apoi începe sf. liturgie. — Iar la București, ceremonia aceasta să face după terminarea sfintei liturgii de I. P. S. Sa Mitropolitul-Primat. — La bisericile celalte însă să face după rugăciunea amvonului ca în ziua de ajun.

Rusalii. — Sara la Dne strig. 2 ale sf. gl. 5: Cuvioase părinte; Mărire și acum, a Născătoarei — învierii gl. 6: Cine nu te va ferici. Stihovna sf. Mărire, și acum a prazn.

11. *Sâmbătă*. Cuviosul părinte Teodosie († 529). — Ale sf. și ale prazn. Prochim. gl. 7: Scumpă este înaintea Dlui. Apost. (1 Cor. 1, 10—17) din Dumineca 8 d. Rosalii. Evang. sf. (Lc. 6, 17—23) de Vineri 19 d. Rosalii. — Sara la Dne strig. 2 ale inv. (gl. 7); Mărire a sfintei, gl. 2: Când te-ai luminat; Și acum, a Născ. gl. 7: Maică te-ai cunoscut. Stihovna inv. (gl. 7); Mărire, a sfintei, gl. 2: Nici sabie, nici foc; Și acum, a prazn. gl. 6: Să cântăm credincioșii.

12. *Duminică*. după Botezul Dlui; gl. 7, v. 10. Mucenița Tatiana († 218; sfântul ei cap să află la Curtea de Argeș). — La Dzeu e Dnul, trop. inv. Mărire, al sfintei; Și acum, în Iordan. Celelalte ale Duminicii. Catavasii: Fundul adâncului. Luminătoarea (10), și a sfintei (Pentru dragostea lui Cristos). Laude: 2 ale inv. Mărire, a prazn. gl. 6: O, ce rânduială dumnezeiască (v. la 12 Ianuarie); Și acum, Preabinecuvântată. — La liturgie, fericirile învierii și ale sfintei (cânt. 6 din minei) La intrare, 1) troparul învierii, 2) al sfintei, 3) condacul praznicului. Prochim. gl. 7: Dl țările poporului său va da. Apostolul Duminicii după Botez (Ef. 4, 7—13); evangelia asemenea (Matei 4, 12—17). Irmosul și cuminicătoarea praznicului. În loc de „Văzut-am lumina“, troparul: În Iordan. — Sara, la Doamne strig. 2 ale sf. Ermil, gl. 4: Ermil cel mărit. Făcându-te slugă... Mărire și acum a praznicului gl. 8: Astăzi făptura. Intrare, și celelalte. Stihovna praznicului.

13. *Luni*. Mucenicii Ermil și Stratonie (inecați în Dunăre la anul 314). — La Dzeu e Domnul, troparul: În Iordan; Mărire, Mucenicii tăi Doamne; Și acum, în Iordan. Șezându-le praznicului dela 12 Ianuarie (gl. 4: Iordane, râule; gl. 8: Botează-se Cristos). Psalm 50. Catavasii: Fundul adâncului; Ceeace ești mai cinstită. Luminătoarea sf. Ermil: Cântând cu dragoste; și a praznicului. La laude, cele 2 stihiri dela vecernie; Mărire gl. 4: Suferind legături (v. la vecernie); Și acum, a praznicului gl. 8: Astăzi făptura să luminează (v. la stihovna dimineții). Doxologia mare; troparul: Mucenicii tăi Doamne. La liturgie, fericirile sf. Ermil și Stratonie (cântarea 5. a canonului întâi). La intrare, Veniți... cece te-ai botezat. Troparul: Mucenicii tăi Doamne; condacul Botezului. Prochim de eri. Apost. sf. (Ef. 6, 10—17) și evang. (Matei 10, 16—22) sf. — Sara, la vecernie, ale praznicului, dela 6 Ianuarie, fără intrare, fără parimii și fără litie.

14. *Marți*. Sfârșitul praznicului Botezului Dlui. — La Dumnezeu e Domnul, troparul: În Iordan de 3 ori; 2 șezându-le dela 6 Ianuarie. Ps. 50. Catavasii: Fundul adâncului; iar la cânt. 9, pripelele din ziua praznicului. Luminătoarea praznicului de 2 ori. Laudele praznicului dela 6 Ianuarie. Doxologia mare. — La liturgie, anti-foanele praznicului. Câți în Cristos v'ați botezat (v. tipicul sf. sinod, pag. 129). Prochim. apost. evang. irmosul cuminicătoarea praznicului. În loc de „Văzut-am lumina“: În Iordan. Încheierea, otpust): Celace în Iordan...

Convocator.

P. T. membri ai „Societății române de lectură“ din Caransebeș sa convoacă, conform §-lui 13, al Statutelor, la adunarea generală ordinară, ce să va ținea în 26 Ianuarie (8 Februarie) 1914 la orele 4 d. a. în localitățile societății cu următoarea ordine de zi:

1. Raportul general al comitetului.

2. Raportul casarului, aprobarea socoților pe anul 1913, a preliminarului pe 1914 și darea absoluturului acestuia.

3. Raportul bibliotecarului.

4. Raportul economului.

5. Eventuale propuneri și interpelări.

Caransebeș din ședința comitetului ținută în 23 Decembrie 1913.

Dr. Gornel Cornean,

președinte.

Petru I. Florianu,

p. secretar.

Știri

Seara de Sân-Văsi în Caransebeș. Va rămânea memorabilă această seară. Concertul dat de Societatea noastră de cântări a fost unul dintre cele mai succese, ce am auzit vreodată aici. Și succesul secerat ne îndreptățește corului nostru să dorim loc de frunte între reuniunile noastre bănățene. Așa va și fi, dacă cei înșiruiți de prezent sub drapelul societății, în frunte cu profesorul Sequens, vor continua a preamări pe Dumnezeu în neamul românesc cu cântări de laudă. Oare n'ar fi păcat strigător la cer, dacă publicul înțelegător al tainelor doiniei zmulse din sufletul românesc și al strădaniilor desinteresate ar fi lipsit de manifestări muzicale ca și cea dela Sân-Văsi? Arhiepiscopul, un adevărat protector și pricepător al artei naționale, era pe deplin mulțumit de cele prestate. Fața îi râdea de bucurie și cele câteva cuvinte ce le-am prins involuntar fiindu-i în apropiere, erau espreșia bucuriei ce o simte, văzând și făpte. Și de fapte avem lipsă în Caransebeș, iar nu de vorbe goale și critici răutăcioase.

Cortina se ridică. Apare o cunună de dșoare și doamne înconjurată de un brâu de domni. Erau la olaltă cam 70 persoane. Aplauzele publicului îi întâmpină. Ei răspund cu „Când fost-a prunc Isus“, minunata colindă a lui Tschaikovsky, un compozitor rus. Observi imediat disciplina și puterile de cari dispune corul. Colinda e executată cu măiestrie.

În „O noapte de primăvară“, cvintet de C. Porumbescu, am cunoscut în dșoara Otilia Frățilă pe o cântăreață nobilă cu voce dulce, care cucerește simpații generale. La dșoarele Florica și Livia Lințu am apreciat destăritatea și tehnica cu cari își stăpânesc violina și pianul. Dni P. Bancea și I. Popoviciu cântă bine și se străduesc a deveni forțe ale corului.

Compozițiile dlui Sequens: „Ști tu mândro și mândrușo poale ciurate“ reliefează talentul autorului, carele este viu aplaudat.

„Cântărețul nostru“ dl Emil Grădinariu escelează și de astădată cu cele 2 cântece ale sale.

Să cântă tot așa de bine balada „Brumărelul“ de I. Mureșian. Dșoara Tilly Frățilă și dl Emil Grădinariu se degajează foarte bine de rolurile de soliști. Tot așa și dl Emil Doboșan cu vocea-i plină de metal în „Cimpoiul“ de I. Velcean. În această piesă corul nostru a fost neîntrecut.

Orchestra infiripată abia în timpul ultim ne surprinde cu romanța „Traumverloren“ de Komzak. Publicul pretinde dela conducătoarea orchestrei, dșoara Florica Lințu, să ne surprindă mai des cu astfel de prestațiuni.

Închei raportul despre concert cu cuvinte de laudă la adresa profesorului Sequens și la adresa comitetului.

La miezul nopții declamează coristul Ioan Curescu două poezii: 1913 și 1914, iar coristul G. Bona recitează o compoziție hazlie inedită, cum a botezat-o însuș. Discursul de adio al anului 1913 și de bineventură al anului 1914 îl ține președintele societății dl Dr Cornel Cornean. Corul a cântat cu schimbarea anului 2 piese.

Anul 1914 să aducă „Societății noastre de cântări” spor și succese splendide. *Correspondentul.*

Date statistice. Obiceiul de-a să face cunoscute la Anul nou datele referitoare la mișcarea populației în anul trecut s'a ținut și acum. Iată-le: În anul 1913 au fost: 95 nașteri (— 17 ca 1912), nunți 26 (câte și 'n 1912), au răposat 122 (+ 15 ca 'n 1912). Astfel cazurile de moarte au fost cu 27 mai multe decât de naștere și așa numărul sufletelor a scăzut cu 27, respective cu 21, deoarece 6 răposăți au fost din alte comune. Daruri mai mari a făcut: Susținătorii cantinei școlare — colecte 1101.30 cor. *Elena Biju* 500 cor. *Dr Petru Barbu*, un dulap pentru arhiva epitr. 50 cor. *Iuliu Vuia* pentru repararea bis. din cimiter 50 cor. Anonimul 20 cor. Colecta întreprinsă pentru îmbrăcarea școlărilor săraci la Crăciun 110 cor. *Nicolae Feneșan* cu soția dăruiesc un acoperemânt pe tetrapod în preț de 50 cor. Lumini frumoase au adus la biserică: *Florica* și *Ilie Pilicariu*, *Aurel Doboșan*, *Teodor Dragomir*, *Macra Creta*, *Elisaveta Borlovan* și alții. Cu tasul copiilor s'au adunat în Septembrie 11576 cor. S'au cumpărat haine și ghețe școlărilor săraci de 27445 coroane.

Aviz. Epitropia, comitetul și sinodul protopresbiteratului Panciovei va ținea ședința ordinară în sfânta biserică, respective în cancelăria protopresbiterală în Saful-nou, Luni dimineața în 10 Februarie v. 1914, la care On: membri sânt invitați. *Trifon Micăea*, protopresbiter.

Invitare. Societatea femeilor române pentru regularea și înfrumșetarea cimiterului gr. or. român din Căransebeș aranjază Marți în 7/20 Ianuarie 1914 (în seara de sf. Ioan) în sala hotelului „Pomul verde” Teatru împreună cu dans. Începutul precis la 8 ore seara. Prețul de intrare: locul I. 3 cor.; locul II. 2 cor.; locul III. 1.50 cor.; loc de stat 1 cor. de persoană. Oferte marinimoase să primesc cu mulțămită și sânt a să adresa D-lui I. Dobromirescu. Program: Proslul, piesă în cinci acte de Z. Fulda, tradusă de Sofia Nădejde. Persoanele: Dna Schirmer, Dna Valeria Rațiu; Lisbeth, fiica ei, dșoara Lucia Zăvoian; Iustus Haerberlin, funcționar de bancă, Dl Dante German; Kurt Engelhart, avocat, Dl Emil Grădinariu; Wilibald Beck, librar, Dl I. Popoviciu; Gerhard Beck, inginer; Dl Ioan Curescu. Doris Wienard, Dna Z. Dr Grădinariu; Lucy Henzel, dșoara A. Popoviciu; Dr Thilenius, Dl Al. Ianculoviciu; judecătorul Oelschläger, Dl Dimitrie Sgăvârdia; Bohrman, grefier, Dl Aurel Goian; Roza, servitoare la dna Schirmer, dșoara Adr. Țițoni; Wilke, aprod **; Franz, servitor **. Joc.

Mulțămită. Neputând mulțami tuturor stim. domni, cari au binevoit a-și aduce aminte cu prilejul schimbării anului — îi rog a primi din parte-mi aceleaș urări de bine. *Olaru.*

Necrolog. Dr Teodor Tarnavski, profesor universitar, după suferinți crâncene și îndelungate, împărțit cu ss. taine a adormit în Domnul Miercuri în 1 (14) Ianuarie a. c. la orele 9 a. m. în etate de 54 ani. Înormântarea a fost Vineri în 3 l. c. Odihneasă în pace!

Japonezii se căsătoresc? Dreptul japonez cere, ca bărbatul să fie de 17 ani, iar femeia de 15 ani, de voees să se căsătorească. Statistica ministeriului de interne arată, că pe fiecare an se mărită 200 fete în vârsta de 15 ani, 7000 în vârsta de 16, iar cam 40 mii în vârsta de 20 ani. În an. 1910 s'au măritat 47.536 fete cu 21 ani, iar 45.221 cu 22 ani. Dela vârsta de 23 ani scade foarte tare numărul căsătoriilor așa că cele mai multe fete se mărită în Japonia cu 21 de ani. Bărbații se'nsoară: 20—30 în vârsta de 15 ani — cu dispenză specială. La vârsta de 17 ani se'nsoară cam 4000. În 1910 s'au însurat cei mai mulți cu 26 ani, anume 34.401. La bărbați căsătoriile după al 26 an al vârstei scade încet, nu ca la fete după al 21 an. Cu 30 ani s'au măritat 8000 femei și s'au însurat 18000 bărbați; iar cu 40 ani s'au căsătorit 3700 bărbați și 1600 femei; cu 50 ani 1200 bărbați și 400 femei; cu 60 ani 450 bărbați și 120 femei. În 1910 s'au căsătorit 99 bărbați cu 65 ani și 28 femei. Rar să'ntâmplă în Japonia să rămână femeie nemăritată. Ici-colo sânt burlaci bătrâni, cari nu s'au însurat — de regulă — din motive religioase.

Bibliografie

Luceafărul Nr 1 are următorul cuprins bogat și variat: Oct. C. Tăslăuanu, Anul 1913. Mihail Lungianu, În pacea înserării. M. Beza, Cântec (poezie), Marilina Bocu, La râul Iordanului. I. U. Soricu, Salbă de sonete (poezie). Nicolae Teaciu, Rutenii. Maria Cunțan, Cântec (poezie). I. Agârbiceanu, Halucinații? A. C., Pagini străine: Jules Lemaitre. Intâia mișcare. Dări de seamă: Dr I. Lupăș: Principele ardelean Acațiu Barcsai și mitropolitul Sava Brancovici (1759—1661). Cronici: Ion Grecu: „Împăcarea”... T. Codru: Kimon Loghi. Dr O. Ghibu: Școala și vieța dela țară. D. N. Ciători, Procedee ungurești. Însemnări: Cezar Boliac. O prorocie. Gazete peritru popor. Procesul unei politici de stat. Revista „Transilvania”. Biblioteca. poporală a Asociațiunii. Dări de seamă. Romanul „Luceafărului”. Bibliografie. Ilustrațiuni: Kimon Loghi în atelier. Kimon Loghi: Portret; Post mortem laureatus; Măgele de Murano; Tineretea; Din lumea basmelor; Bătrânul vesel; Toamnă; Bătrânul; Orpheu; Din basme. Jules Lemaitre.

Ramuri Nr. 22—25 cuprinde: Ce ne-a învățat războiul? D. Tomescu. Spre culme (poezie), Zah. Bârsan. Crăclunul lui Chiru, Al. Cazaban. Zilele mele. Eug. Fl. Ioneșcu. N. Hodoș, R. S. Dragnea. Gioconda, E. C. Decuseară. Iarnă (poezie), I. N. Părvulescu. De-ale mamei Dăscălitzi, A. B. C. Mama Balașa, Ileana. Din cugetările lui Leonardo da Vinci. Cronică, E. C. D.

Dela „Oficiul de Economie al Comunității de avere 122/1914.

Publicațiune

Să aduce la cunoștința Onoratului public interesat, că pentru esarendarea și valorarea poenilor situate în pădurile Comunității de avere licitațiunile să vor ținea în următoarele zile: La foresteria Orsova în 8 Februarie 1914.

La foresteria Bozovics în 10 și 11 Februarie 1914.

La foresteria Teregova în 13 Februarie 1914.

La foresteria Bisztere în 15 Februarie 1914.

La foresteria Karánsebes în 19 Februarie 1914.

Licitația se face verbal și oferte ulterioare nu se primesc. Condițiunile se pot vedea la respectivele foresterii.

Caransebeș la 16 Ianuarie 1914.

Comunitatea de avere.

Concurse

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa a III din comuna **Plugova**, protopresbiteratul Mehadiei, rămasă vacantă prin încetarea din viață a preotului Constantin Vlăduceanu.

Venitele parohiei sânt:

1. O leafă fixă de 400 cor.
2. Cvarțir cu grădină.
3. O sesiune parohială de 33 jugăre.
4. Venitele stolare obicinuite.

Concurenții își vor trimite petițiunile lor, înzestrate cu documentele convenite în înțelesul regulamentului pentru parohii, în termen de 30 de zile dela prima publicare în Foaia diecezană, Oficiului protopopesc al Mehadiei.

Totodată să îndatorează a se înfățișa într-o Duminică sau sârbătoare, înainte de ziua alegerii, în sfânta biserică din Plugova, pentru a-și arăta îndemânarea în cântare și cuvântare.

Plugova din ședința comitetului parohial ținută în 12/25 Octombrie 1913. 2—3

Nicolae Vlăduceanu
notar.

Iosif Dragulescu
preș. com.

În conțelegere cu mine: *Dr Ion Sirbu*, adm. prot.

Nr. 9379 B ex 1913.

Acest concurs să publică din nou, anulată fiind publicarea din Nrii 50 și 51 ai foaiei diecezane. Vezi nota oficială din fruntea foii diecezane Nr. 52.

Caransebeș în 24 Decembrie 1913.

Dr E. Miron Cristea
episcop.

Conform ordinațiunei Venerabilului Conzistoriu diecezan ddo 15 Ianuarie a. c. Nr. 312 Șcl. să escrie concurs pentru ocuparea postului de *învățător* la școala profesională gr. ort. română din **Jdioara**, protopresbiteratul Logojului, cu termen de recurgere de **30 zile** dela prima publicare în „Foaia diecezană“.

Emolumentele sânt:

1. Salar în bani gata 1000 cor.
2. Pentru adunări și conferințe învățătoresți 60 cor.
3. Pentru scripturistică 10 cor.
4. Dela înmormântări unde va fi poftit 1 cor.

Alesul învățător este îndatorat a purta cantoratul în și afară de biserică, a instrua elevii de școală în cântările bisericesti, a purta scripturistica în comitet și sinod

parohial și-a compune socoțile bisericesti și ale cultului.

Preferiți vor fi ceice dovedesc, că sânt capabili a conduce corul vocal de bărbați.

Doritorii de a ocupa acest post învățătoresc au a-și subșterne petițiunile, conform normelor în vigoare, în termenul prescrist, Prea On. Oficiu protopresbiteral gr. ort. rom. din Logoj.

Jdioara la 30 Ianuarie 1913.

George Vior 3—3 **Atanasie Conciat**
președinte. notar.

În conțelegere cu mine: *Dr George Popoviciu*, protopresbiter.

Pentru îndeplinirea definitivă a postului de *învățător* dela școala profesională gr. ort. română din **Tomesti**, tractul protopresbiteral al Făgetului, să publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia diecezană“.

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. Salar în bani gata 540 cor.
2. 16 metri lemne pe seama învățătorului 60 cor.
3. Pentru scripturistică 12 cor.
4. Pentru conferință 25 cor.
5. Pentru adunarea generată 20 cor.
6. Dela înmormântări, când va fi poftit 1 cor. 20 fileri, iar cu fiturgie 2 cor.
7. Locuință liberă cu $\frac{1}{4}$ juger grădină, după care alesul învățător are a plăti dările recerute.
8. Pentru încălzitul salei de învățământ se va îngriji comuna bisericască.

Pentru întregirea salariului la mărimea ficsată de lege, comuna bisericască primește întregire dela stat.

Alesul învățător, pelângă instruirea școlară, are a purta fără altă remunerație, cantoratul în și afară de biserică, a instrua tinerimea în cântările bisericesti, a înființa și a conduce corul, a purta toate agendele comitetului și sinodului parohial și în fine a compune și a purta socotelele bisericii și ale cultului.

Recurenții, cari doresc a ocupa acest post, au a-și subșterne recursul, adresat comitetului parohial din Tomesti, Prea on Oficiu protopresbiteral gr.-ort. român în Făget, comitatul Caraș-Severin, având cu prealabila în-cuviințare a Prea On. Domn protopresbiter tractual a se prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare în sfânta biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic, dar nu în ziua de alegere.

Tomesti, din ședința comitetului parohial, ținută la 24 Noembrie 1913. 3—3

Aureliu Barbos
președinte.

George Bucur
notar.

În conțelegere cu mine: *Sebastian Olariu*, protopresbiter.

Pentru ocuparea postului de *învățător* vacant dela școala profesională gr. ort. rom **Sârbova**, protopresbiteratul din Buziaș, să escrie concurs cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în „Foaia diecezană“.

Emolumentele sânt:

1. Salar în bani gata 1000 cor.
2. Pentru adunări și conferințe învățătoresți 30 cor.
3. Dela înmormântări unde va fi poftit 40 fil.
4. Locuință liberă în edificiul școlai cu grădină în complecș de 800□.

Alesul învățător este îndatorat a purta cantoratul în și afară de biserică a instrua elevii de școală în cântările bisericești, a purta scripturistica în comitetul și sinodul parohial și a compune socoțile bisericești și ale cultului.

Doritori de a ocupa acest post au a-și subșterne petițiunile instruale conform normelor din vigoare în termenul prescrip Prea On. Oficiu protopresbiterial gr.-or. român în Buziaș.

Sârbova din ședința comitetului parohial ținută la 13 Decembrie 1913.

3—3

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Ioan Pepa*, protopresbiter.

Pe baza ordinațiunei Venerabilului Conzistor diecezan ddto 18 Octomvrie 1913 Nr 7285 B. ex 1913 să escrie din nou concurs pentru ocuparea postului de capelan pelângă neputinciosul preot Teodor Cioloca din **Șipet (Sebed)**, parohie de clasa a II-a, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“.

Emolumentele:

1. Din complexul de 33 jugere cât face sesiunea parohială pe cari o folosește preotul Teodor Cioloca — jumătate din sesiunea parohială 16 $\frac{1}{2}$ jugere din partea de cătra comună peste două rânduri și jumătate din venitele stolare și din birul parohial uzitat.

2. Alegândul capelan are a suporta toate dările după pământul ce-l va folosi și a se îngriji însuș de locuință.

3. Concurenții sânt poștiți a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în s. biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare, rituale și oratorie, cu prealabila încuviințare din partea protopresbiterului tractual. Recursele pentru acest post, instruate conform dispozițiunilor statutului organic și ale regulamentului pentru parohii și adresate comitetului parohial gr. or. rom. din Șipet, au să să trimită P. On. Oficiu protopresbiterial gr. ort. rom. în Buziaș.

Șipet (Sebed) din ședința comitetului parohial gr. ort. român, ținută 17/20 Noemvrie 1913.

3—3

Comitetul parohial

În conțelegere cu mine: *Ioan Pepa*, protopresbiter.

Pentru ocuparea postului de *învățător* la școala micștă din **Orșova**, protopresbiteratul *Mehadie*, ajuns vacant prin penzionarea învățătorului Traian Hențu, se escrie — pe baza decisului conzistorial Nr. 6984 Șc. ex 1913 — concurs cu termen de concurgere de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“.

Emolumentele acestui post sânt:

1. Salar — fără ajutor de stat — conform §-lui 4, respective 8 al articului de le XVI din 1913.

2. Locuință în natură (locuința va fi radical restaurată în primăvara anului 1914) constătătoare din 2 chilii, bucătărie, cămară și supraedificatele necesare.

3. $\frac{1}{4}$ de juger grădină lângă locuință, eventual ecvivalentul ei legal.

4. Pentru participarea la adunarea generală a reuniunii învățătoresți 50 cor.

5. Paușal scripturistic pentru oficiul învățătoresc 25 coroane.

6. Pentru reactivarea, instruirea și dirijarea în Dumineci și sârbători a corului școlariilor dela școlile civile dela școalele civile și elementare de stat din loc 100 cor.

7. Dela înmormântări, cununii și parastase, unde va fi poștit 2 cor., dela înmormântări cu încunjur 3 cor.

Alesul învățător — pelângă îndatoririle școlare și cantonale — mai e obligat: a conduce și supraveghia în biserică tinerimea școlară dela toate școalele locale, precum și a controla participarea și absențările dela biserică; a instrua această tinerime — pelângă întreținerea corului — în troparele și condacele sârbătorilor mari domnești, și în fine a îndeplini agendele scripturistice de notar ale comitetului și sinodului parohial și de contabil al epitropiei parohiale.

Candidații, cari reflectează la acest post, au a-și înainta petițiile lor, — ajustate cu documentele necesare și adresate comitetului parohial gr. or. român din Orșova — M. O. D. administrator protopresbiterial *Dr Ioan Sirbu* la *Rudăria (Ó-Gerlistye)*, u. p. *Bánya*, iară în interesul lor sânt poștiți a se prezenta — pelângă prealabila încunoștințare a Oficiului protopopesc — în vr'o Duminecă sau sârbătoare de sub durata termenului concursual în biserică parohială din loc, spre a-și arăta destoinicia în cântarea bisericească.

Preferiți vor fi candidații cu cunoștințe în ale muzicii instrumentale.

Orșova, din ședința comitetului parohial, ținută la 20 Octomvrie (2 Movemvrie) 1913. 3—2

Dr Ioan Popovici
președinte.

Constantin Dure
paroh, notar ad hoc.

În conțelegere cu mine: *Dr Ioan Sirbu*, adm. protobresb.

Pentru întregirea definitivă a postului de învățător, respective *învățătoare*, la școala conf. gr. or. rom. din **Ohabia**, să escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia diecezană“.

Emolumentele:

1. Salar în bani gata 600 cor.
2. Pentru scripturistica 10 cor.
3. Pentru conferințele învățătoresți 15 cor.
4. Cuartirul în natură cu grădină de legumi.
5. Pentru întregirea salarului la mărimea ficsată de art. de lege XVI din 1913, comuna bisericească a cerut ajutor de stat.

Recurenții, cari doresc a ocupa acest post, au a-și subșterne recursul, adresat comitetului parohial din Ohabia, Prea On. Oficiu protopresbiterial din Caransebeș și a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în sf. biserică, cu prealabila învoire a Prea On. Domn protopresbiter tractual, dar nu în ziua de alegere.

Ohabia din ședința comitetului parohial, ținută la 16/29 Decemvrie 1913.

1—3

Comitetul parohial

În conțelegere cu Prea On. Domn protopresbiter tractual.

Pentru îndeplinirea postului de *învățător* în mod definitiv la școala confesională gr. or. rom. din comuna **Târnova**, protopresbiteratul Bocșei-montane, comitetul parohial publică concurs cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în „Foaia diecezană“, cu următoarele emolumente:

1. Salar fundamental 1000 coroane, pentru întreținere la 1200 cor. s'a cerut ajutor dela stat.
2. Cortel în natură cu grădină de 720 □ stânjani.
3. Pentru participare la adunarea generală 20 cor.
4. Pentru participare la adunarea despărțământului 20 coroane.
5. Pentru conducerea corului vocal înființând 80 coroane.

6. Dela înmormântări (cu liturgie) unde va fi poftit 2 cor., dela înmormântări simple 1 cor.

Alesul învățător este îndatorat a purta cantoratul în și afară de biserică, a instrua tinerimea școlară în cântările bisericești, a purta scripturistica în sinodul și comitetul parohial și a compune socoșile cultului fără altă remunerațiune. Preferiți vor fi cari sânt în stare a instrui și conduce corul vocal.

Recurenții, au a se prezenta în sfânta biserică în vre-o Duminecă ori altă sărbătoare pentru a-și arăta desteritatea în tipic și cântarea bisericească, dar nicidecum în ziua alegerii. Recursele instruate cu toate cele delipsă au a să înainta Oficiului protopresbiterat din Bocșa-montană în timpul reglementar.

Târnova la 13 Octomvrie 1913.

Ioan Turnea m. p.

paroh, președinte.

1—3

În conțelegere cu mine: **Mihail Gașpar**, protopop.

Pentru ocuparea definitivă a postului de *paroh* în parohia de clasa III-a din **Scăiuș**, protopresbiteratul Logojuului, să escrie a doua oară concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Foaia diecezană“, în conformitate cu ordinațiunea Ven. Conzistor dtdo 7 Oct. a. c. Nr 7163 B.

Venitele sânt:

1. 64 jugere de pământ. Dările are a le solvi alesul preot.
2. Birul parohial: 20 litre porumb de fiecare număr de casă.
3. Stola uzitată.
4. 2 locuri intravilane.
5. 2 locuri extravilane.

În lipsa de casă parohială, alesul preot va avea a se îngriji singur de locuință.

Recurenții cu clasificarea în regulă sânt poștiți a-și înainta petițiile de concurs, instruite conform prescrișelor Stat. org. bis. și ale „Regulamentului pentru parohii“, și adresate comitetului parohial, Prea On. Oficiu protopopesc în Logoju. Spre a-i cunoaște poporul se pot prezenta, după prealabila încunoștințare a Prea On. Domn protopop Dr. George Popovici, în vre-o Duminecă sau sărbătoare în sf. biserică, ca să-și arăte desteritatea în cântare, însă nu în ziua de alegere.

Scăiuș (Bojtorjános) din ședința comitetului parohial ținută în 15 Decembrie 1913.

Dimitrie Franti

preș. com. par.

Simeon Temeș

not. com. par.

În conțelegere cu oficiul protopresbiterat: **Dr. George Popovici**, protopresbiter. 1—3

AVIZ!

de Iuliu și R. Vuia,

să află la **Librăria diecezană din Caransebeș:**

1. Abcedar ilustrat. Ed. X. Prețul 40 fil. Aprobata cu rez. ministerială de sub Nr. 152751/1912, consist. de sub Nr. 2990/1907.

2. Abcedar scris după metoda sunetelor vii. Ed. VII Prețul 40 fil. Aprobata cu rez. ministerială de sub Nr. 89142/1913.

3. Instrucțiunea metodei sunetelor vii. Ed. II. Prețul 80 fileri.

4. Carte de cetire cl. II. Ed. VI. Prețul 40 fileri. Aprobata cu rez. ministerială de sub Nr. 104220/1912, consist. Nr. 7384/1912.

5. Carte de cetire cl. III. Ed. VII. Prețul 50 fileri. Aprobata cu rez. ministerială de sub Nr. 131332/1912, consist. Nr. 7384/1912.

6. Carte de cetire cl. IV. Ed. VII. Prețul 60 fileri. Aprobata cu rez. ministerială de sub Nr. 127381/1912, consist. Nr. 7384/1912.

7. Carte de cetire cl. V și VI. Ed. IV. Prețul 1 cor. 20 fil. Aprobata cu rez. ministerială de sub Nr. 100967/1912, consist. 7384/1912.

8. Curs practic de limba română. Ed. IX. Prețul 60 fil. Unicul curs la noi care cuprinde: etimologie, sintaxă, ortografie, stilistică și literatură. Aprobata cu rez. ministerială de sub Nr. 79642/1913, consist. Nr. 5616/1913.

9. Curs practic pentru învățarea limbii magiare. Partea I. Ed. X. Prețul 50 fileri. și

10. Curs practic pentru învățarea limbii magiare. Partea II. Ed. VIII. Prețul 50 fil. Ambele aprobate cu rez. ministerială de sub Nr. 127380/1912 și consist. de sub Nr. 5345/1910.

11. Curs practic pentru învățarea limbii magiare. Partea III. Prețul 60 fil. Sub aprobare. Aceste sânt unicele scrise în conformitate cu art. de lege XXVII din 1907 și a planului de învățământ ministerial de sub Nr. 80.000/1910.

12. Elemente de geografie și constituție. Ed. VIII. *Tipărită cu ajutor de stat*. Prețul 60 fil. Aprobata cu rez. ministerială de sub Nr. 97819/1912 și consist. de sub Nr. 7289/1912.

13. Aritmetica partea I. Anul 2, 3 și 4. Ed. VIII. Prețul 60 fil. Aprobata cu rez. ministerială de sub Nr. 4119/1912, consist. de sub Nr. 3568/1907.

14. Aritmetica și geometria, anul 5 și 6. Ediția V. Prețul 60 fil. Aprobata cu rez. ministerială de sub Nr. 104755/1913, consist. de sub Nr. 3568/1907.

15. Istoria naturală Ed. II. Prețul 60 fil. Aprob. cu rez. min. de sub Nr. 104754/1913, cons. Nr. 955/1906.

16. Curs practic de fizică și chimie. Ed. V. Prețul 50 fil. Aprobata cu rez. ministerială de sub Nr. 108725/1913.

17. Curs practic de Economie. Ed. II. Prețul 60 fil. Aprobata cu rez. ministerială de sub Nr. 10498/1912, consist. Nr. 1787/1907.

18. Istoria Ungariei. Ed. VIII. Prețul 50 fil. Aprobata cu rez. ministerială de sub Nr. 128134/1913, cons. Nr. 3569/1907.

19. Carte de învățătură pentru școlile de repetiție economice. Aprob. cu rez. min. de sub Nr. 4140/1913.

Aceste manuale, cari au și aprobarea Ven. Conzistor *Caransebeșan*, au fost cvalificate prin recenzuniile ministeriale: ca manuale de *model*, ca cele mai *sucese creațiuni*, cari *corăspund din toate punctele de vedere*, cari *stau la cel mai înalt nivel cultural-literar*, fiind scrise după cel mai bun și ușor metod.

Învățătorii primesc rabatul de 10%.